

Briselē, 13.12.2018.
COM(2018) 824 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

**par ostu nodokļa režīma piemērošanu Francijas tālākajos reģionos
(iesniegusi Komisija saskaņā ar Padomes 2014. gada 17. decembra Lēmuma Nr.
940/2014/ES 3. pantu)**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

par ostu nodokļa režīma piemērošanu Francijas tālākajos reģionos

1. PAMATINFORMĀCIJA

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) noteikumi attiecībā uz Savienības tālākajiem reģioniem, pie kuriem pieder Reinjona un Gvadelupa (abas gan departaments, gan reģions), Martinikas un Francijas Gviānas teritoriālās pašpārvaldes un Majotas departaments (Francijas tālākie reģioni), principā nepieļauj nekādas nodokļu atšķirības šajos tālākajos reģionos starp vietējiem produktiem un tiem, kurus ieved no Francijas kontinentālās daļas vai citām dalībvalstīm. Tomēr LESD 349. pants paredz iespēju ieviest īpašus pasākumus šo reģionu labā, ņemot vērā pastāvīgus nelabvēlīgus faktorus, kas ietekmē tālāko reģionu ekonomisko un sociālo situāciju.

Ostu nodevas nodoklis jeb ostu nodoklis ir viens no vecākajiem Francijas nodokļu sistēmas nodokļiem un vecākais nodoklis Francijas tālākajos reģionos. Šo nodokli, kas ir spēkā tikai Francijas tālākajos reģionos, piemēro preču importam neatkarīgi no preču izcelsmes un tādām preču piegādēm, kuras par atlīdzību īsteno personas, kas ir iesaistītas ražošanas darbībās ¹.

Ostu nodokļa režīmu veido divi atsevišķi nodokļi – ostu nodoklis kā tāds un reģionālais ostu nodoklis².

Ostu nodokļa likmes ar lēmumu nosaka reģionu padomes (Gvadelupā un Reinjonā), teritoriālās pašpārvaldes (Francijas Gviānā un Martinikā) vai departamenta padome (Majotā). Šīs likmes katrs Francijas tālākais reģions nosaka patstāvīgi.

Ieņēmumi no ostu nodokļa tiek ieskaitīti teritoriālo pašpārvalžu (komūnu, departamentu un reģionu) budžetā un — ar noteiktiem nosacījumiem — reģionālajā fondā attīstībai un nodarbinātībai.

Padomes 2014. gada 17. decembra Lēmums Nr. 940/2014/ES atļauj Francijai līdz 2020. gada 31. decembrim piemērot atbrīvojumus no ostu nodokļa vai tā samazinājumus noteiktām vietējā ražojuma precēm. Minētā lēmuma pielikumā ir sniegts to preču saraksts, kurām var piemērot nodokļa atbrīvojumus vai samazinājumus. Vietējā ražojuma un pārējām precēm piemērojamā nodokļa starpība atkarībā no konkrētās preces nedrīkst pārsniegt attiecīgi 10, 20 vai 30 procentpunktus.

Padomes 2014. gada 17. decembra lēmumā ir izklāstīti iemesli šo īpašo pasākumu pieņemšanai – attālumš, atkarība no ārējām izejvielām un enerģijas avotiem, vajadzība veidot lielākus krājumus, mazs vietējais tirgus apvienojumā ar mazattīstītu eksporta darbību utt. Visi šie nelabvēlīgie faktori palielina ražošanas izmaksas un līdz ar to sadārdzina vietējā ražojuma preču pašizmaksu, tādējādi, neveicot īpašus pasākumus, šīs preces būtu mazāk konkurētspējīgas nekā ievestās, pat ņemot vērā transporta izmaksas uz Francijas tālākajiem reģioniem. Tādējādi tiktu apgrūtināta vietējās ražošanas saglabāšana. Tādēļ Padomes 2014. gada 17. decembra lēmumā paredzētie īpašie pasākumi tika izstrādāti, lai stiprinātu vietējo ražošanu.

¹ Šajā nozīmē ražošana ir materiāla kustamā īpašuma izgatavošana, pārveidošana un atjaunošana. Līdz ar to pakalpojumu sniegšanai šo nodokli nepiemēro.

² Ostu nodokļa papildu nodoklis, kura likme patlaban nedrīkst pārsniegt 5 %.

Padomes 2014. gada 17. decembra lēmuma 3. pantā ir noteikts, ka Francijas iestādes līdz 2017. gada 31. decembrim Komisijai iesniedz ziņojumu par minētajā lēmumā paredzētā nodokļu režīma piemērošanu, lai pārbaudītu īstenoto pasākumu ietekmi un to ieguldījumu vietējās saimnieciskās darbības veicināšanā vai saglabāšanā, ņemot vērā nelabvēlīgos faktorus, kas ietekmē tālākos reģionus. Pamatojoties uz šo ziņojumu, Komisija iesniedz Padomei ziņojumu, kurā iekļauj pilnu ekonomisko un sociālo analīzi un vajadzības gadījumā arī priekšlikumu par 2014. gada 17. decembra lēmuma noteikumu pielāgošanu.

Francijas iestādes 2018. gada 12. februārī iesniedza Komisijai minēto ziņojumu. Novērtējuma ziņojumi par konkrētiem Francijas tālākajiem reģioniem un pieprasījumi pielāgot to preču sarakstu, kurām var piemērot atšķirīgu nodokļa likmi, tika iesniegti 2018. gada 15. martā attiecībā uz Francijas Gviānu, Martiniku un Gvadelupu, 2018. gada 4. jūnijā – attiecībā uz Reinjonu un 2018. gada 28. augustā – nepieprasot atjaunināt preču sarakstu – attiecībā uz Majotu. Sarakstu atjaunināšanas pieprasījumi attiecās uz gandrīz 90 precēm. Pieprasījumi galvenokārt attiecās uz jaunu preču iekļaušanu sarakstos un sarakstos esošo preču pārklassificēšanu, lai varētu palielināt nodokļa starpību.

2. GALVENĀ INFORMĀCIJA, KAS IEKĻAUTA FRANCIJAS IESTĀŽU ZIŅOJUMOS

2.1. 2018. gada 12. februāra ziņojums

2018. gada 12. februāra ziņojums ir vispārīgs makroekonomikas statistikas pētījums par visiem Francijas tālākajiem reģioniem, kura pamatā ir pa nozarēm apkopotī dati. Tajā nav nekādas informācijas par preču kategorijām, kurām piemēro diferencētu nodokli.

Ziņojumā ir aprakstīts ostu nodokļa mehānisms un sniegts neliels ieskats Francijas tālāko reģionu makroekonomiskajā struktūrā, kā arī iekļauts ostu nodokļa diferencētās likmes izmantotāju kartējums. Ziņojumā jo īpaši ir norādīts, ka to 665 uzņēmumu, kuriem piemēro ostu nodokli, saražoto preču vērtība ir 5,6 miljardi EUR.

Ziņojumā ir analizēta arī ietekme, ko radīja robežvērtības pazemināšana ostu nodokļa piemērošanai vietējiem uzņēmumiem – 2014. gadā tā no 550 000 EUR tika pazemināta uz 300 000 EUR. Ziņojumā minēts, ka šā pasākuma ietekme lielākoties bija negatīva, ņemot vērā radīto administratīvo slogu, ļoti nelielo nodokļu ieņēmumu pieaugumu un cerētajam pretējus rezultātus.

Ziņojuma galvenie secinājumi ir šādi:

a) Attiecībā uz ostu nodokļa mehānisma ekonomisko ietekmi uz Francijas tālāko reģionu ekonomikas attīstību ziņojumā konstatēts, ka tas vairāk ietekmē nodarbinātības saglabāšanu, nevis jaunu darbvietu radīšanu, kā arī vietējo ražošanas tīklu attīstīšanu un uzturēšanu.

Ziņojumā uzsvērts, ka nodokļu atvieglojumi, ko piešķir saskaņā ar ostu nodokļa režīmu, dod būtisku ieguldījumu Francijas tālāko reģionu IKP. Saskaņā ar veiktajām aplēsēm piecu Francijas tālāko reģionu ostu nodokļi kopā veido 3,3 % no IKP. Šādā apkopotā līmenī atšķirības starp minētajām teritorijām ir pārāk nenožīmīgas, lai izdarītu secinājumus par reālām ģeogrāfiskām atšķirībām.

b) Attiecībā uz nelabvēlīgajiem faktoriem, kuri ietekmē Francijas tālākos reģionus un ir pamatā papildu izmaksām, ar ko saskaras uzņēmumi, kuri veic uzņēmējdarbību Francijas tālākajos reģionos, ziņojumā tiek atgādināts, ka šie apstākļi izriet no minēto reģionu dabiskajiem raksturlielumiem – teritorijas, pieejamības un klimatiskajiem apstākļiem –

un vājās integrācijas reģionālajā vidē. Personāla izmaksu attiecība pret apgrozījumu, kā arī izejvielu iepirkumi un citi ārējie pirkumi un izdevumi ziņojumā tiek atzīti par diviem galvenajiem papildu izmaksu avotiem, kas ietekmē vietējos uzņēmumus.

Pamatojoties uz attiecību starp finanšu izmaksām un darbības ieņēmumiem, tika aprēķināts, ka Francijas tālākajos reģionos vienam uzņēmumam rodas papildu izmaksas 1,8 miljonu euro apmērā, proti, kopā tie ir 1,2 miljardi euro. Šīs ir piesardzīgas aplēses, jo tajās nav ņemts vērā tas, ka vietējiem uzņēmumiem nav iespējams sasniegt apjomradītus ietaupījumus.

c) Visbeidzot, attiecībā uz ostu nodokļa ietekmi uz vietējiem uzņēmumiem ziņojumā pausta nožēla par to, ka nav pieejami dati par ostu nodokļa atšķirīgo likmju piemērošanu vairāku gadu garumā, tādēļ nav iespējams veikt uzņēmumu darbības rezultātu analīzi. Analīze par ietekmi uz uzņēmumu darbības rezultātiem tika veikta tikai par 2015. gadu. Saskaņā ar šo analīzi nav būtiskas atšķirības apgrozījuma vai ekonomiskās rentabilitātes ziņā starp vietējiem uzņēmumiem, kas izmanto, un tiem, kas neizmanto atšķirīgu ostu nodokļa likmi. No tā izriet, ka ostu nodoklis sasniedz tam izvirzītos mērķus, ļaujot vietējiem uzņēmumiem mērķa nozarēs nodrošināt līdzīgu sniegumu kā uzņēmumiem, kam šo mehānismu nepiemēro, neraugoties uz *a priori* augstākām papildu izmaksām, kas saistītas ar atrašanos tālākā reģionā. Augstāka snieguma neesamība mehānisma izmantotajos uzņēmumos apliecina arī to, ka kompensācija nav pārmērīga.

2.2. Konkrēti ziņojumi par Francijas tālākajiem reģioniem

Ņemot vērā 12. februāra ziņojuma ierobežoto raksturu, tas tika papildināts ar **konkrētiem ziņojumiem** par katru Francijas tālāko reģionu. Šajos ziņojumos Martinikas, Gvadelupas, Francijas Gviānas, Reinjonas un Majotas teritoriālās pašpārvaldes izvērtē ostu nodokļa mehānismu. Šie papildu ziņojumi sniedz pārskatu par reģionālajām sociāli ekonomiskajām norisēm 2014.–2016. gadā. Minētais pārskats liecina par ievērojamām atšķirībām starp Francijas tālākajiem reģioniem. Reinjonas pašpārvaldē konstatēti vislabākie ekonomiskie apstākļi ar stabilu ekonomikas atlabšanu kopš 2014. gada (vairāk nekā 3 % gadā), vispārēju bezdarba samazinājumu un lēnu cenu pieaugumu. Turpretī Gvadelupas un Francijas Gviānas ekonomika joprojām attīstās gausi, turklāt augstais bezdarba līmenis ir stabils vai pat paaugstinās. Martinikā tendences ir kopumā pozitīvas, un šajā sakarā jo īpaši jāmin darba tirgus situācijas uzlabošanās. Majotā ekonomika ir nogaidīšanas periodā, jo īpaši saistībā ar notikušajām institucionālajām pārmaiņām (Majota ieguva tālākā reģiona statusu pēc tās kļūšanas par departamentu), ko raksturo bezdarba pieaugums līdz 27,1 %.

Saskaņā ar šo pārskatu līdzīga situācija ir vērojama attiecībā uz cenu izmaiņām un ārējo tirdzniecību. Kaut arī cenas šajos Francijas tālākajos reģionos 2014.–2016. gadā nav būtiski mainījušās, tās joprojām ir ievērojami augstākas nekā Francijas kontinentālajā daļā (par 7–12 % saskaņā ar Fišera indeksu ³), bet šī atšķirība visos Francijas tālākajos reģionos ir samazinājusies salīdzinājumā ar 2010. gadu (par 12–14 %).

Attiecībā uz ārējo tirdzniecību šie ziņojumi liecina, ka Francijas tālākie reģioni joprojām lielā mērā ir atkarīgi no importa, kas veido vairāk nekā 30 % IKP un rada lielo tirdzniecības deficītu. Imports (izņemot naftas produktus) 2014.–2016. gadā nedaudz palielinājās visos Francijas tālākajos reģionos.

³ Fišera indekss šeit atbilst ģeometriskajam vidējam lielumam A (cenu atšķirības Francijas tālākajos reģionos un kontinentālajā daļā) un apgrieztajam lielumam B (Francijas kontinentālā daļa pret tālākajiem reģioniem), t. i., A/B daļījuma kvadrātsaknei.

Attiecībā uz sarakstā uzskaitīto produktu vietējās ražošanas izmaiņu analīzi par laikposmu no 2014. līdz 2016. gadam ziņojums liecina par diezgan pretrunīgu situāciju, jo vietējā ražošana Francijas tālākajos reģionos kopumā attīstījās, izņemot Gvadelupu (tur tika reģistrēts samazinājums par 6,9 %), bet tās tirgus daļa – salīdzinājumā ar kopējo patēriņu – Francijas tālākajos reģionos samazinājās, izņemot Martiniku (tur tika reģistrēts palielinājums par 9,8 %).

Šie ziņojumi sniedz arī analīzi par nodokļa likmi un starpībām pa nozarēm. Jo īpaši tie liecina, ka Francijas tālākajos reģionos aprēķinātā piemērotā vidējā svērtā starpība svārstās no 14 % (Reinjonā) līdz 18 % (Martinikā un Gvadelupā).

Pēc tam šie ziņojumi sniedz nozaru analīzi par izmaiņām Francijas tālāko reģionu ekonomikā, ņemot vērā atšķirīgo nodokļu politiku, un attiecībā uz Gvadelupas un Martinikas pašpārvaldēm – atjauninātu un detalizētu informāciju par vietējo uzņēmumu papildu izmaksām.

Visbeidzot, Martinikas, Gvadelupas, Francijas Gviānas un Reinjonas teritoriālo pašpārvalžu ziņojumos ir iekļauts pamatojums pieprasījumiem pielāgot to preču sarakstu, kurām var piemērot atšķirīgu nodokļa likmi.

Turklāt Francijas tālākie reģioni izsaka nožēlu par to, ka sarakstā arvien sīkāk tiek norādīta preču nomenklatūra (pāreja uz NC8 vai pat NC10 līmeni), un tas uzņēmumiem rada problēmas pareizi identificēt savu produkciju. Šie reģioni arī pauž nožēlu par nodokļa piemērošanas robežvērtības samazināšanu līdz 300 000 EUR, kas nepalīdz pašpārvaldēm būtiski palielināt ieņēmumus. Šie divi pasākumi ir tikai palielinājuši uzņēmumu administratīvo slogu. Francijas tālākie reģioni vēlas, lai tiktu izveidots mehānisms nodokļu starpības regulārai atjaunināšanai, lai apmierinātu investoru prasības attiecībā uz pārredzamību un spētu pielāgoties izmaiņām tirgū un vietējā ekonomiskajā struktūrā. Šīs prasības jāanalizē, izskatot mehānisma atjaunināšanas pieprasījumus.

Vairāki pieprasījumi iesniegt apliecināšanos dokumentus un papildu paskaidrojumus Francijas iestādēm tika nosūtīti 2018. gada 27. marta, 14. aprīļa, 16. maija un 4. jūlija vēstulē, lai novērtētu nodokļu atšķirību faktiskos ietekmi uz Francijas tālāko reģionu darbību. Francijas iestādēm tika arī lūgts par katru Francijas tālāko reģionu un katru preču kategoriju, kurai attiecīgajā Francijas tālākajā reģionā bija piešķirta diferencēta ostu nodokļa likme, iesniegt novērtējumu par šīs sistēmas ietekmi uz vietējo darbību saglabāšanu vai veicināšanu un tirdzniecības apstākļiem.

Francijas iestādes ir iesniegušas Komisijai informāciju par importa un vietējās produkcijas apjomu attiecībā uz katru preci, kam piemēro diferencētu nodokļa likmi, kā arī dažādus precizējumus.

3. KOMISIJAS VEIKTĀ MEHĀNISMA ANALĪZE

Ņemot vērā Francijas iestāžu ziņojuma iesniegšanas datumu (2018. gada februāris un marts), ir grūti novērtēt diferencēto nodokļu, ko piemēro saskaņā ar Padomes 2014. gada 17. decembra lēmumu, ilgtermiņa ietekmi, jo jaunā sistēma netika piemērota pirms 2015. gada jūlija.

Turklāt attiecībā uz Majotu šīs sistēmas nesenā piemērošana un tas, ka salā šobrīd valda diezgan dumpiniecisks politiskais klimats, neļāva Francijas iestādēm nodrošināt pietiekami stabilus un ticamus datus.

Tā kā Komisija lielākoties izmanto Francijas iesniegto informāciju un tai nav citu līdzekļu, ar ko iegūt papildu informāciju, Komisijas analīzes pamatā ir informācija, kas saņemta no Francijas iestādēm. No iesniegtās informācijas var izdarīt šādus secinājumus.

3.1. Francijas tālāko reģionu nelabvēlīgā situācija saglabājas

Pirmajā ziņojumā Francijas iestādes analizēja, kā rodas papildu izmaksas tiem uzņēmumiem, kuri veic uzņēmējdarbību Francijas tālākajos reģionos, šo reģionu nelabvēlīgo apstākļu dēļ. Minētajās teritorijās būtībā ir ļoti nelabvēlīga situācija, kas saistīta ar to lielumu, pieejamību un klimatiskajiem apstākļiem. Šie nelabvēlīgie faktori, kuriem ir strukturāls raksturs, ir iedalāmi divās kategorijās:

- ārējie nelabvēlīgie faktori, piemēram, attālums, dubultā izolācija, mazā platība, sarežģītā teritoriālā morfoloģija, nelabvēlīgais klimats un paaugstināti dabiskie riski;
- iekšējie nelabvēlīgie faktori, piemēram, ražošanas faktoru ierobežotā klātbūtne, cilvēkkapitāla ierobežotā attīstības pakāpe, ekonomiskā atkarība no ierobežota skaita saimniecisko darbību, iekšējo tirgu šaurība, neintegrētība reģiona vidē un šķēršļi iebraukšanai.

Tādēļ vietējām ražotnēm rodas ievērojamas papildu izmaksas, kuras ir apzinātas un novērtētas makroekonomikas līmenī. Tās ietver papildu izmaksas, kas saistītas ar atalgojuma atšķirībām, apgādi un loģistiku, pārāk jaudīgu aprīkojumu, tā ekspluatāciju un uzturēšanu un vietējo tirgu nelielo apjomu, kas neļauj veikt apjomradītus ietaupījumus. Šīs papildu izmaksas attiecas arī uz produktu tirdzniecību un izplatīšanu, lauksaimniecības zemi, būvniecību un finansēšanu.

Papildu izmaksas rada lielu tirdzniecības bilances deficītu, kas ir raksturīgs visiem Francijas tālākajiem reģioniem.

Tādēļ jāsecina, ka nelabvēlīgie apstākļi, kas pamatoja mehānisma saglabāšanu 2014. gadā, joprojām pastāv ar visām no tiem izrietošajām sekām, kas rada papildu izmaksas vietējām ražošanas darbībām.

3.2. Ietekme, ko rada diferencēts ostu nodokļa režīms

3.2.1. Ostu nodokļa ietekme uz to preču cenām, kurām piemēro diferencētu nodokļa likmi

Iesniegtā informācija neļauj izdarīt secinājumus par ostu nodokļa ietekmi uz to preču vispārējo cenu līmeni, kurām piemēro diferencētu nodokli.

Tomēr tā liecina par vispārēju ostu nodokļa ietekmi uz cenu līmeni, jo Francijas tālākajiem reģioniem ar viszemāko nodokļa likmi (Reinjonā) un vismazāko attiecīgo produktu skaitu (Majotā) ir vismazākās cenu atšķirības ar metropoli.

Attiecībā uz korekcijām, kas veiktas ar Padomes 2014. gada 17. decembra lēmumu, cenu makroekonomiskā analīze, kuras pamatā ir patēriņa cenu indekss, liecina par ļoti nelielām cenu izmaiņām Francijas tālākajos reģionos 2014.–2016. gadā. Šī analīze pat liecina par cenu atšķirību ar metropoli samazināšanos visos Francijas tālākajos reģionos, salīdzinot ar 2010. gadu. Šīs izmaiņas atspoguļo vietējo varas iestāžu rūpes par nodokļu atšķirību samērīgu izmantošanu, lai neietekmētu vietējo iedzīvotāju pirktspēju.

Tādējādi šī informācija liecina, ka nesen veiktie pielāgojumi to preču sarakstā, uz kurām attiecinā nodokļu diferencēšanu, būtiski neietekmēja cenas Francijas tālākajos reģionos.

3.2.2. Ostu nodokļa ietekme uz Francijas tālāko reģionu ekonomikas attīstību

Par diferencēto nodokļu ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību katrā attiecīgajā nozarē un attiecīgajā laikposmā (2014.–2017. gadā) varēja iegūt tikai fragmentāru informāciju, jo šī informācija bieži vien vēl nebija pieejama.

Ir grūti sasaistīt datus par izaugsmi, nodarbinātību un uzņēmumiem ar datiem par precēm, kam piemēro nodokļu diferenciaciju. Būtībā attiecīgo nozaru uzņēmumi lielākoties tirgo gan preces, kam piemēro atšķirīgus nodokļus, gan tādas, kam tos nepiemēro.

Tomēr ostu nodokļa ietekme uz ekonomikas attīstību ir pierādīta. Tā vairāk attiecas uz nodarbinātības saglabāšanu, nevis radīšanu, kā arī uz vietējo ražošanas tīklu attīstīšanu un ilgtspējību. Krīzes skartajās nozarēs, piemēram, būvniecības un būvdarbu nozarē, bet ne tikai tajā, ostu nodoklis ir palīdzējis arī saglabāt darbvietas. Francijas tālākie reģioni vietējā tirgus ierobežotības dēļ ir ļoti nestabili un jutīgi pret neregulārām importētāju darbībām par cenām, kas ir daudz zemākas par tirgus cenām. Turklāt, ņemot vērā papildu izmaksas, kas rodas vietējiem uzņēmumiem, to iespējas izvērsties eksporta tirgos ir ļoti ierobežotas.

Ostu nodoklis ir palīdzējis arī dažādot ražošanu, galvenokārt lauksaimniecības un pārtikas nozarē (garšvielas, kafija, ievārijumi Gvadelupā), un izmantot attīstības nišas (augļu sulas, kroketes, briļļu lēcas Reinjonā). Visbeidzot, tas ir sniedzis būtisku atbalstu vietējai ražošanai šajos reģionos, ļaujot īstenot ieguldījumus, kas nodrošina izaugsmi.

Turklāt ostu nodoklis labvēlīgi ietekmē Francijas tālāko reģionu saimniecisko darbību. Būtībā ostu nodevas kopējā ietekme (ieņēmumi + nodokļa samazinājums par labu vietējā ražojuma precēm) Francijas tālākajos reģionos 2016. gadā tika novērtēta kā 3,3 % IKP (no 2,6 % Reinjonā līdz 5 % Majotā). Turklāt ieņēmumi no ostu nodokļa Francijas tālākajos reģionos veido 40–50 % no teritoriālo pašpārvalžu ieņēmumiem. Daļa šo ieņēmumu tiek pārskaitīta reģionālajā attīstības un nodarbinātības fondā (*FRPE*), kura mērķis ir atvieglot uzņēmumu dibināšanu un darbavietu radīšanu ražošanas nozarē vai veicināt uzņēmumu attīstībai nepieciešamās infrastruktūras izveidi. Šā iemesla dēļ vietējā preču ražošana, kas gūst labumu no nodokļa atšķirībām, pārsvarā ir progresējusi lielākajā daļā Francijas tālāko reģionu (izņemot Gvadelupu). Neraugoties uz augstākām papildu izmaksām, šīs ražošanas darbības kopumā sasniedz tādus pašus rezultātus kā citas ražošanas darbības.

Tādējādi jāsecina, ka ostu nodokļa ekonomiskā ietekme uz Francijas tālāko reģionu ekonomikas attīstību ir ievērojama.

3.2.3. Ostu nodokļa ietekme uz tirdzniecības bilanci

Pat ja tirdzniecības bilances deficīts Francijas tālākajos reģionos ir samazinājies par 3 %, tas joprojām ir ļoti liels. Lai gan vietējā ražošana un eksports ir palielinājušies, visos Francijas tālākajos reģionos ir palielinājies preču (izņemot ogļūdeņražus) imports. Importa izcelsme joprojām lielākoties ir Francijā un citās Eiropas Savienības valstīs (Reinjonā 75 %, Martinikā 85 %, Gvadelupā 74 % un Francijas Gviānā 71 % 2016. gadā). Preču imports no ĀKK valstīm ir mainījies tikai nedaudz. Turklāt no šīm valstīm importēto preču skaits (galvenokārt tie ir naftas produkti) ir ierobežots.

Konkrētāk, turpināja pieaugt to preču imports, kam piemēro diferenciaciju nodokļu jomā.

Tas liecina, ka ostu nodokļa mehānisms netraucē šo teritoriju ārējai tirdzniecībai, vienlaikus nepieļaujot tirdzniecības bilances iespējamo pasliktināšanos.

3.3. Mehānisms joprojām ir nepieciešams un samērīgs

Ostu nodokļa sistēma joprojām ir nepieciešama, jo saglabājas nosacījumi, kas pamato diferencēta nodokļa piemērošanas iespēju noteiktām precēm, un jo īpaši saglabājas ražošanas papildu izmaksas.

Komisija ir pārliecinājusies, ka šie nosacījumi joprojām saglabājas. Šim nolūkam tā analizēja to vietējo preču tirgus daļu attīstību, kas gūst labumu no ostu nodokļa diferencētās likmes, salīdzinājumā ar Francijas tālākajos reģionos importētajām precēm, kā arī papildu izmaksas, kas paaugstina vietējās produkcijas pašizmaksu.

Sīkāk aplūkojot papildu izmaksas, tika konstatēts, ka vairumā gadījumu tās ir palielinājušās. Piemēram, vidējās papildu izmaksas Gvadelupā ir palielinājušās no 26,7 % 2012. gadā līdz 30,5 % 2015. gadā, bet Martinikā – no 29,7 % 2012. gadā līdz 32,3 % 2016. gadā.

Turklāt, piemērojot diferencētus nodokļus Francijas tālākajos reģionos, nav pārmērīgi kompensētas vietējo uzņēmumu papildu izmaksas. Faktiski piemērotā nodokļa starpība vidēji kompensē tikai pusi no šīm papildu izmaksām, jo īpaši Martinikā (54 % 2016. gadā) un Gvadelupā (40 % 2015. gadā) ⁴.

Secinājums – vietējo uzņēmumu papildu izmaksas saglabājas, un tās tikai daļēji kompensē nodokļu diferenciācija, ko atļauts piemērot noteiktām precēm.

Tirgus daļu izmaiņu pārbaude, pamatojoties uz datiem, kas iesniegti 2018. gada martā, ļāva konstatēt, ka, lai gan vietējā ražošana Francijas tālākajos reģionos kopumā palielinājās, arī imports turpināja pieaugt un līdz ar to vietējo ražojumu tirgus daļa salīdzinājumā ar kopējo patēriņu Francijas tālākajos reģionos laikposmā no 2014. gada līdz 2016. gadam samazinājās.

Šī makroekonomiskā analīze ietver ļoti atšķirīgas situācijas. Attiecībā uz dažām precēm, neraugoties uz diferencētu ostu nodokļa likmi, vietējo ražojumu tirgus daļa joprojām ir maza vai ļoti maza. Attiecībā uz citām, ostu nodokļa likmes atšķirības ļauj vietējiem ražojumiem ieņemt tādu tirgus daļu, kas ir gandrīz vienāda ar to preču daļu, ko Francijas tālākajos reģionos importē. Šīs abas situācijas ir visbiežāk sastopamās.

Visbeidzot, attiecībā uz citām precēm sniegtā informācija liecina, ka vietējie ražojumi, uz kuriem attiecas diferencētie nodokļi, aizņem gandrīz visu tirgu, tādēļ “importēto” preču tirgus daļa ir ļoti maza. Šādā situācijā pirmajā brīdī šķiet, ka vietējie ražojumi spēj konkurēt ar precēm, kas ražotas ārpus Francijas tālākajiem reģioniem. Tomēr šī virspusējā situācija dažkārt var apslēpt tirgus daļas samazināšanos pēc apjoma ⁵. Citos gadījumos vietējās produkcijas diferencētu aplikšanu ar nodokli tomēr var pamatot ar ievērojamām papildu izmaksām, kas rodas šīm precēm, tādējādi radot būtiskas cenu atšķirības ar importētajām precēm, un tas var apdraudēt minētās nozares ⁶. Katrā ziņā šajā posmā ir grūti minēto jautājumu galīgi noskaidrot attiecībā uz visām attiecīgajām precēm, ņemot vērā to, ka ziņojumam pieejamie dati attiecas uz mazāk nekā trim gadiem. Šis jautājums būs sīkāk jāizskata, ja Francijas iestādes lūgs turpināt piemērot atšķirīgas nodokļa likmes arī pēc 2020. gada decembra.

⁴ Par ražošanas papildu izmaksu spēkā esību katrai sarakstā iekļautajai precei tika veikta izlases veida pārbaude.

⁵ Tas jo īpaši attiecas uz jogurtu Martinikā un Gvadelupā.

⁶ Tas jo īpaši attiecas uz cementu un cukurniedrēm.

4. GROZĪJUMI, KAS JĀVEIC PADOMES 2014. GADA 17. DECEMBRA LĒMUMĀ

Padomes 2014. gada 17. decembra lēmuma 3. panta pēdējā daļā ir paredzēts, ka Padomei iesniegtajam Komisijas ziņojumam vajadzības gadījumā var pievienot priekšlikumu par minētā lēmuma noteikumu pielāgošanu. Šis ir tāds gadījums.

Francijas iestādes ar 2018. gada 15. marta vēstuli ir pieprasījušas pielāgot to preču sarakstu, uz kurām var attiecināt diferencētu aplikšanu ar nodokļiem, attiecībā uz četriem attiecīgajiem Francijas tālākajiem reģioniem – Francijas Gviānu, Reinjonu, Martiniku un Gvadelupu. 2018. gada 26. oktobrī tika iesniegts papildu pieteikums par jauna produkta iekļaušanu sarakstā.

Šie pieprasījumi galvenokārt ir pieprasījumi iekļaut sarakstos jaunas preces (50), kā arī pieprasījumi pārklasificēt preces sarakstos, lai varētu palielināt nodokļa starpību (28), vai paplašināt attiecīgo produktu kategoriju (7), un daži lūgumi atjaunināt kodus (9 preces Francijas Gviānā). Tas attiecas gandrīz uz 10 % sarakstos iekļauto preču. Mērķis ir atjaunot uzņēmumu konkurētspēju, daļēji kompensējot ražošanas papildu izmaksas, kas apgrūtina vietējo ražošanu.

Saskaņā ar informāciju, ko iesniegušas Francijas iestādes, minētās preces ir 2016. gadā deklarētā vietējā produkcija 225 miljonu EUR apmērā un imports par summu, kas gandrīz sasniedz 212 miljonus EUR. Šo preču imports 2014.–2016. gadā palielinājās gandrīz par 5 %. Attiecīgo preču kategorijas ir ļoti dažādas.

Šo pieprasījumu pamatā galvenokārt ir importa pieaugums vai papildu izmaksu palielināšanās, kas izraisa tirgus daļas samazināšanos, kā arī jaunu ražošanas darbību parādīšanās.

Komisijas priekšlikums paredz grozīt to preču sarakstu, kurām var piemērot diferencētu nodokli, atbalstot tās Francijas iestāžu pieprasītās izmaiņas, kuras ir pienācīgi pamatotas.

Attiecībā uz precēm, kuras Francijas iestādes ir pieprasījušas iekļaut vai pārklasificēt sarakstos, Komisija ir pārbaudījusi vietējās produkcijas esību, būtiska apjoma preču importa esību, kas var apdraudēt vietējās ražošanas pastāvēšanu, un papildu izmaksu esību, kas palielina vietējās produkcijas ražošanas izmaksas salīdzinājumā ar ievestajām precēm un apdraud vietējo preču konkurētspēju.

Attiecībā uz vietējām precēm, kas aizņem gandrīz visu tirgu tā, ka “importēto” produktu īpatsvars ir ļoti mazs, Komisija ir pārliecinājusies, ka pastāv nenovēršams un nopietns risks vietējai ražošanai.

Attiecībā uz lauksaimniecības produktiem pieprasījumi par iekļaušanu sarakstā vai pārklasificēšanu ir pamatoti ar nepieciešamību vietējiem ražotājiem dažādot savu produkciju, lai varētu vieglāk pielāgoties neparedzētiem klimata apstākļiem.

Padomes 2014. gada 17. decembra lēmumā ierosinātie dažādie grozījumi ir sīkāk izklāstīti Padomes lēmuma priekšlikumā, kas pievienots šim ziņojumam.

5. VISPĀRĪGS SECINĀJUMS

Francijas iestāžu iesniegtā informācija nesniedz pilnīgu priekšstatu par ietekmi uz vietējo ražošanu Francijas tālākajos reģionos, ko ekonomiskā un sociālā līmenī rada diferencēta ostu nodokļa piemērošana vietējā ražojuma precēm salīdzinājumā ar ievestajām precēm.

Tomēr var atzīmēt, ka ļoti izteikti ir uzlabojusies šā mehānisma īstenošanas uzraudzība un sniegtās informācijas kvalitāte.

No iesniegtās informācijas izriet, ka diferencēts ostu nodokļa režīms ir ļāvis saglabāt vietējo ražošanu lielākajai daļai attiecīgo preču, kas spēj ieņemt lielāku vai mazāku vietējā tirgus daļu. Ņemot vērā ierobežojumus, ar kuriem saskaras vietējie uzņēmumi, ir skaidrs, ka bez šāda

diferencēta nodokļa daudzos gadījumos vietējā ražošanas darbība nespētu saglabāties, tādējādi radot kaitīgu ietekmi ekonomiskā un sociālā līmenī.

Turklāt iesniegtās informācijas analīze liecina, ka šā mehānisma ietekme uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī uz cenām, ir ļoti ierobežota.

Tādēļ šis mehānisms ir nepieciešams un samērīgs. Tas ir būtisks, lai varētu saglabāt vietējo ražošanas darbību Francijas tālākajos reģionos, kur bezdarbs, jo īpaši jauniešu vidū, ir visaugstākais Eiropā.

Turklāt, tā kā dažas nozares ir ļoti nestabilas un jutīgas pret ekonomiskām pārmaiņām⁷, pirms beidzas Padomes 2014. gada lēmuma aptvertais laikposms, ir jāpielāgo to preču saraksts, uz kurām var attiecināt diferencētas nodokļa likmes.

⁷ Cenu straujš kritums, tirgus apvērsums, vienreizējas importētāju darbības, piemērojot cenas, kas ir ievērojami zemākas par tirgus cenām u. c.

Satura rādītājs

1.	PAMATINFORMĀCIJA.....	1
2.	GALVENĀ INFORMĀCIJA, KAS IEKĻAUTA FRANCIJAS IESTĀŽU ZIŅOJUMOS.....	2
2.1.	2018. gada 12. februāra ziņojums	2
2.2.	Konkrēti ziņojumi par Francijas tālākajiem reģioniem.....	3
3.	KOMISIJAS VEIKTĀ MEHĀNISMA ANALĪZE.....	4
3.1.	Francijas tālāko reģionu nelabvēlīgā situācija saglabājas	5
3.2.	Ietekme, ko rada diferencēts ostu nodokļa režīms	5
3.2.1.	Ostu nodokļa ietekme uz to preču cenām, kurām piemēro diferencētu nodokļa likmi	5
3.2.2.	Ostu nodokļa ietekme uz Francijas tālāko reģionu ekonomikas attīstību.....	6
3.2.3.	Ostu nodokļa ietekme uz tirdzniecības bilanci.....	6
3.3.	Mehānisms joprojām ir nepieciešams un samērīgs	7
4.	GROZĪJUMI, KAS JĀVEIC PADOMES 2014. GADA 17. DECEMBRA LĒMUMĀ.....	8
5.	VISPĀRĪGS SECINĀJUMS.....	8